

19.5.2026

Eduskunta

Sosiaali- ja terveysvaliokunta

stv@eduskunta.fi

Viite: HE 66/2026 VP**Lausunto hallituksen esitykseen ambulanssikuljetusten ja ensihoitopalveluun sisältyvien kuljetusten järjestämis- ja rahoitusvastuun uudistamista ja sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksumuutoksia koskevaksi lainsäädännöksi**

Kiitämme mahdollisuudesta antaa lausunto hallituksen esitykseen ambulanssikuljetusten ja ensihoitopalveluun sisältyvien kuljetusten järjestämis- ja rahoitusvastuun uudistamista ja sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksumuutoksia koskevaksi lainsäädännöksi. Hallituksen esityksen mukaisesti siirryttäisiin nykyisestä ambulanssikuljetusten ja ensihoidon potilaskuljetusten monikanavarahoituksesta hyvinvointialueiden järjestämisvastuun piirissä olevaan potilaskuljetusjärjestelmään. Hyvinvointialueille kompensoitaisiin heille muodostuva kustannusvastuu kuljetusten järjestämisestä. Lisäksi hyvinvointialueille mahdollistettaisiin asiakasmaksujen periminen ensihoidon tehtävistä asiakasmaksulain muutoksen mukaisesti. FinnHEMSille ja Rajavartiolaitokselle kompensoitaisiin valtion budjetista kiinteällä vuosittaisella summalla helikopterilla tapahtuvien potilaskuljetusten kela-korvausten lakkaaminen.

Vaikka hallituksen esityksen tavoitteena on monikanavarahoituksen yksinkertaistaminen kustannusneutraalisti, muutoksessa syntyy väistämättä aukkoja eri toimijoiden rahoitukseen sekä kustannusvastaavuuden muodostumiseen. FinnHEMS saa lääkärihelikoptereilla tapahtuvista potilaskuljetuksista korvauksen kansaneläkelaitokselta sairausvakuutuslain mukaisesti. Lisäksi liikennevakuutusyhtiöt ja tapaturmavakuutusyhtiöt korvaavat yksityisistä vakuutuksista potilaskuljetuksia, mikäli potilaskuljetus liittyy kyseisten vakuutusten korvauspiiriin kuuluvaan vahinkotapahtumaan. FinnHEMS on myös voinut periä kuljetettavilta potilailta heille sairausvakuutuslain mukaan määräytyvän omavastuuosuuden. Hallituksen esityksen mukaisesti FinnHEMSille kompensoitaisiin valtion budjetista vuosittaiselle kiinteällä 1,7 miljoonan euron summalla potilaskuljetusten menetetty korvaus. Kyseisen kompensaation määrittämisessä on käytetty perusteena kansaneläkelaitoksen maksamia korvaussummia viimeisen kahdentoista kuukauden aikajaksolta. Tämä summa ei kuitenkaan ota huomioon liikennevakuutuksesta, lakisääteisestä tapaturmavakuutuksesta, ulkomaisen matkustajan

vakuutuksesta kustannettuja kuljetuksia eikä potilaan omavastuuosuutta. Tämä muodostaa FinnHEMSin rahoitukseen nykyisillä potilaskuljetusmäärillä noin 400 tuhannen euron vajauksen. Nykyinen mahdollisuus veloittaa kuljetetulta potilaalta omavastuuosuus siirtyy potilasmaksulain muutoksella hyvinvointialueelle

Nykyinen sairausvakuutuslaki on sisältänyt mahdollisuuden ensihoidon matkakustannusten korvaamiseen niin ambulanssilla kuin lain 5§ mukaisella erityisajoneuvolla. Helikopterilla tapahtuvan potilaskuljetuksen veloituserusteena on käytetty sosiaali- terveysministeriön asiasta antamaa asetusta. Koska matkakustannukset ovat yleisesti olleet korvauskäytännön piirissä, liikevakuutus- ja tapaturmavakuutusyhtiöt sekä ulkomaiset vakuutusyhtiöt ovat korvanneet potilaskuljetuksia, joiden taustalla on ollut kyseisten vakuutusten korvauspiiriin kuuluva vahinkotapahtuma. Nyt esitetty sairausvakuutuslain muutos poistaa korvausmahdollisuuden, mikäli kyseessä on terveydenhuoltolain 39 ja 40 §:ssä tarkoitettu ensihoitopalvelun piiriin kuuluva potilaskuljetus tai lain 73§:ssä tarkoitettu potilassiirto. Vaikka vakuutusyhtiöiden käytäntö potilaskuljetusten korvaamisesta yksityisestä vakuutuksesta ei ole ollut täysin johdonmukainen, sairausvakuutuslain muutos johtaa kuitenkin osin potilaskuljetusten kustannusvastuun siirtymiseen yksityisestä rahoituksesta julkiseen rahoitukseen. Hallituksen esitys ei juurikaan tarkastele esitetyn muutoksen vaikutusta yksityisiin vakuutuksiin ja niistä maksettuihin korvauksiin.

Ensihoidon sekä potilassiirtojen monikanavarahoituksen yksinkertaistaminen on sinänsä kannatettava tavoite. Potilaskuljetusten kustannuskompensaation rajaamista vain kansaneläkelaitoksen korvaamiin potilaskuljetuksiin on pidettävä virheenä. Asian oikaiseminen ja kustannuskompensaation toteuttaminen täyskatteellisena edellyttäisi liikenne- ja muista vakuutuksista korvattujen potilaskuljetusten ottamista hallituksen esityksen vaikutusarvioinnin piiriin ja näiden sisällyttämistä esitettyihin kompensatiolaskelmiin.

Vantaalla, 19. toukokuuta 2026

Jari Huhtinen
Toimitusjohtaja
FinnHEMS Oy